

Een echt gemeenschapskleed

Willemien Beltman-Haijink

Ter gelegenheid van de opening van het nieuwe raadhuis en tevens 750 jaar stadsrechten Lochem in 1983 werd mij toen gevraagd of ik niet een ontwerp wilde maken voor een groot wandkleed voor de raadzaal, op initiatief van de Vrouwenraad.

Als lid van de plattelandsvrouwen van de afdeling Laren ben ik aan de slag gegaan. Er was toen een Landelijke kadering quilten van de Nederlands Bond van Plattelandsvrouwen in Utrecht, waar ik vanuit onze provincie Gelderland namens de provinciale handwerkkommissie Gelderland aan deelnam.

Het idee van het quilten, om met lapjes uit de oude lappendoos iets moois te maken, hield mij erg bezig. Het is een oude volkskunst uit Amerika die door de kolonistenvrouwen werd beoefend, die in een tijdperk van blokhutten en indianen samen kwamen om hun quilts te maken. Op die manier maakten deze vrouwen, die geïsoleerd leefden, in de zeventiende eeuw van de nood een

deugd. De quilts werden van allerlei restjes stof gemaakt. Vanwege de vaak bar koude winters aan de Amerikaanse oostkust werden de vervaardigde dekens voor ramen en deuren gehangen. De patronen werden ontleend aan verschillende gebeurtenissen. De quilts kregen ook namen, zoals o.a. Log Cabin, dat blokhut betekent.

Mijn ontwerp voor een grote quilt voor de Lochemse raadzaal werd gekozen, voorstellende "Barchem-Laren -Lochem samen een eenheid", in quilttechniek met vele variaties. Aan de opbouw van de lapjes is duidelijk te zien hoe de naam is ontstaan. In het midden is het haardvuur met de blokjes hout er omheen

gebouwd. Deze quilt is samengesteld met vele variatiemogelijkheden. Zo zie je een blok, dat aan de ene zijde donker van kleur is en de andere helft licht van kleur. Denk hierbij aan het vuur, een lichte zonzijde en een donkere schaduwzijde, zo is het in het leven ook.

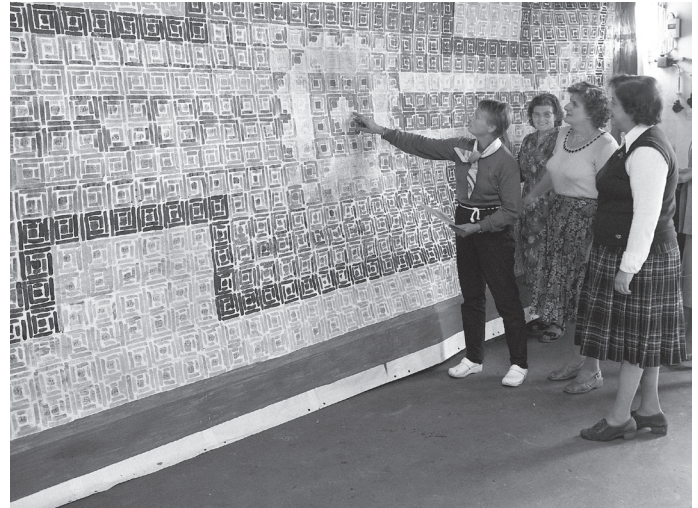
In 1982 zijn we met ons drieën begonnen met de voorbereiding voor het ontwerp op ware grootte: 6 meter bij 2,90 meter ingekleurd. Elke woensdagmorgen (marktdag!) was er tussen kerk en stadhuis een inzameling van lapjes van gedragen kleding van de bewoners van de gemeente Lochem, in reepjes van 4 cm breed geknipt, gewassen en gestreken en op kleur gebundeld en geen rekbare stof, het liefst katoen of linnen. Er werden knip-, teken- en naailessen gegeven aan 68 dames die er aan meewerkten om de techniek onder de knie te krijgen. Alle vrouwenverenigingen in en rondom Lochem hebben eraan deelgenomen.

In deze quilt werd 736 meter stof van 4 cm breed verwerkt, in 16 gelen, 18 groenen, 11 bruinen en 10 blauwtinten. De schaar heeft 8280 keer geknipt in de reepjes en het aantal werk uren bedroeg 18.271 !

De buitenrand, aangebracht voor de sterkte, werd van gekochte stof gemaakt. Bewust zijn de kernen Barchem-Laren-Lochem met buitengebieden van nieuwe stof gemaakt, omdat het van belang is om, welke beslissing er ook genomen wordt, geen verschil te maken. Gelijke rechten gelijke kansen.

Door de inzameling van de gebruikte stofjes en het verwerken hiervan is het een echt gemeenschapskleed geworden. Ieder lapje spreekt voor zichzelf, als herinnering aan die jurk of nog een schort van je grootmoeder. Elk blokje is op zijn manier gemaakt. Je herkent in deze grote quilt de bewoners van de gemeente Lochem. In veler ogen is gebruikte kleding waardeloos materiaal en men bedenkt vaak niet wat je er allemaal mee kan doen. Wij zijn er met ons allen vormend, educatief en ook recreatief mee bezig geweest.

Het was een voorrecht om met zoveel vrouwen er samen aan te mogen werken. De eerste en de laatste steek is door mevrouw Geertsema verricht, de echtgenote van de toenmalige Commissaris van de Koningin in Gelderland.

Mevrouw Beltman-Haijink geeft uitleg over het te maken wandkleed. Het gezelschap staat voor het voorontwerp op ware grootte, in september 1982 (foto G.H. Braakhekke, Regionaal Archief Zutphen, Fotocollectie Wegener, SZU002004033).

Op 30 april 1983 werd Lochem vereerd met een koninklijk bezoek. Bij het bezoek van koningin Beatrix aan de raadzaal mocht ik als ontwerpster van deze quilt vertellen over de inhoud en de voorstelling van dit wandtapijt. Ze was bijzonder geïnteresseerd en belangstellend hoe dit allemaal tot stand was gekomen.

Het was voor mij een bijzondere en een dankbare belevenis om dit te mogen doen.

Het was een Koninginnedag voor mij en mijn naasten om nooit te vergeten!

Op de grote foto op de vorige bladzijde legt Mevrouw Geertsema de laatste steek aan de quilt, op 2 mei 1983 (foto G.H. Braakhekke, Regionaal Archief Zutphen, Fotocollectie Wegener, SZU002004021).